



# Torsås Kustmiljögrupp

## Nyhetsbrev januari 2015

### Medborgardriven havsförvaltning

Förra våren fick Kennert Täck och jag från Kustmiljögruppens styrelse möjlighet att delta i Havs- och vattenforums konferens i Göteborg. Det är en årlig konferens för dem som på något sätt arbetar för levande hav, sjöar och vattendrag. Vattenrådet, där vi båda ingår, finansierade deltagandet för oss.

Det för mig mest inspirerande bidraget under konferensen var Allan Larssons<sup>1</sup> presentation under rubriken *Medborgardriven havsförvaltning – samarbete och helhetssyn*. Han spekulerade över vilka förändringar av människors beteenden vi kan se som en följd av det varmare klimatet. Och han ställde frågan - hur bereder vi oss för framtiden "...när vi hellre turistar vid Östersjön än vid Medelhavet"?

På Gotland driver man projektet [Rädda Burgsviken](#) där man avser att etablera ett attraktivt fritids- och rekreationsområde och boendemiljö runt Burgsviken. Ekosystemet runt Burgsviken har under de senaste 10-15 åren helt har kollapsat. Igenväxning, botten slam, inte badbart, inget fiske etc.

Genom projektet vill man få olika aktörer att investera så att resultatet blir en helhet. Han talade om hur stor skuld vi har till ekosystemet och vilken kostnaden är för att återbetala skulden. Skulden är lika med vad det kostar att återskapa en god havsmiljö, menade han. För Burgsviken hade man beräknat

kostnaden till ca 20 milj kr. Därtill såg man andra investeringar i storleksordningen 230 milj kr som blir möjliga tack vare att viken åter blir en attraktiv havsmiljö. Exempel på sådana investeringar är fritidsbyar, marinor, hotell, camping, badanläggningar mm.

Han såg Östersjöinitiativet som en resurs för att samla intressenterna runt Östersjökusten och sådana här projekt. Han ville att man där fokuserar på:

- Utveckla tankarna om *skulden till ekosystemet och havet som resurs*
- Ge förtur till *våta åtgärder* i kustområdena
- Stimulera *medborgardriven havsförvaltning*

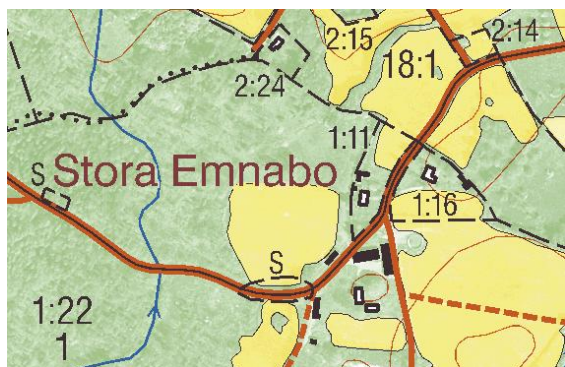
Under denna presentation fick jag en stark association till hur vi tänker och arbetar inom Torsås Kustmiljögrupp. Där har vi utvecklat *medborgardriven havsförvaltning* under cirka 15 år, i samverkan med Vattenrådet, Torsås kommun och andra aktörer. Att ta efter initiativet *Rädda Burgsviken* känns helt relevant för Torsås kust och avrinningsområde. Hur bereder vi oss i vårt område för tiden när man hellre turistar vid Torsåskusten än vid Medelhavet? Förmodligen inte genom att släppa underhållet av flera tidigare så populära badplatser utmed Torsås kust... ;-). Men om jag lyfter blicken så ser jag stora möjligheter att förena en bra kustmiljö med attraktivt boende och friluftsliv utmed vår kust – *för ett gott liv i en livskraftig kommun*, drivet av medborgarna!

<sup>1</sup> F.d. finansminister och grundare av Östersjöinitiativet

## Grundvatten förorenat i Ennabo

Länsstyrelsen har identifierat nära 4000 områden i länet där verksamhet har bedrivits som kan ha förorenat mark, vatten, sediment eller byggnader. Uppgifterna har hämtats från olika källor, bland annat kommunernas och länsstyrelsens arkiv, äldre kartor, industri-minnesinventeringar, gamla telefonkataloger och hembygdsföreningarna i länet.

Utifrån detta har ett antal områden utretts och Länsstyrelsen har upprättat en lista (daterad 2011-10-24) över prioriterade förorenade områden i Kalmar län. Listan innehåller 43 olika objekt. Flertalet är gamla industriverksamheter till exempel rötskyddsbehandling av trä, ytbehandling av metaller, sågverk, glasindustrier m.m. På plats 25 finns ett objekt i Torsås Kommun, kallat *Ennabo grundvattenförorening*. Där har man hittat höga halter av bekämpningsmedel (MCPA samt nedbrytningsprodukter) i en enskild brunn. Föroreningen klassas i högsta riskklassen.



Karta över Ennabo 1:22 och angränsande fastigheter. Från huvudstudiens rapport.

Under 2003 och 2004 utreddes föroreningen<sup>2</sup>. Undersökningarna ger inget säkert underlag för att bedöma tidpunkten för när ett spill har skett. Med tanke på de höga MCPA-halter som uppmätts bedöms det dock som mindre

<sup>2</sup> Huvudstudie Ennabo. Bekämpningsmedel i grundvatten, Torsås. Slutrapport 2004-12-15, Lst Kalmar län

sannolikt att spillet härrör från 1960-talet utan har troligen inträffat senare. I undersökningen kom man fram till slutsatsen att det finns risk för spridning till ett större område med fler vattentäkter. I rapporten lade man fram ett förslag till uppföljning genom ett kontrollprogram.

En rapport från 2012 från uppföljningen<sup>3</sup> visar att föroreningen har spridit sig längre österut samtidigt som en minskning av halterna har skett (utspädning). Grundvattnet i berg var lokalt men kraftigt förorenat av bekämpningsmedlet MCPA. Torsås kommun fortsätter att övervaka föroreningen genom återkommande provtagningar.

Men varför platsar detta i mitt Nyhetsbrev? Jo, för att visa hur stor skada som kan åstadkommas genom oaktsamhet. Det är sannolikt en generation sedan marken förorenades och vi ser fortfarande inte slutet på problemet. Ett enda utsläpp kan förorena grundvattnet för kommande generationer. Det är därför som all hänsyn till vatten måste tas i ett flergenerationsperspektiv.

### Politiskt seminarium 25 februari

Onsdagen den 25 februari ordnar vi ett politiskt seminarium i Olofsgården med start 18.30. Ur Torsås Kommuns Översiktsplan från 2010 och kommunens Vattenvårdsplan 2014-2018 kommer vi att lyfta fram några vattenfrågor och diskutera dem med inbjudna politiker. Det överordnade syftet är att starkare integrera vattenfrågorna inom konceptet *Ett gott liv i en livskraftig kommun*. Även allmänheten är välkommen.

*John Bräutigam*

Ordförande

<sup>3</sup> Uppdaterad provtagning av grundvatten i Ennabo 2012. Rapport Torsås kommun 2012-12-11

